

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

*Божко Б.В., здобувач СВО Магістр, ОПП Зв'язки з громад кістю, спеціальність 281 Публічне управління і адміністрування
Науковий керівник – Сердюк О.І., к.е.н., доцент, професор кафедри публічного управління і адміністрування*

Характерною ознакою для великої кількості розвинених країн, та країн, що розвиваються, є перехід до децентралізованого управління. Зазначений процес зумовлений прагненням країн до підвищення ефективності надання послуг, усунення макроекономічної нестабільності та прискорення процесу економічного зростання.

Децентралізація дозволяє розширити місцеве самоврядування, активізувати населення на вирішення власних потреб та інтересів, звужити сферу впливу держави на суспільство, замінюючи цей вплив механізмами саморегуляції, виробленими самим суспільством, зменшити витрати держави і платників податків на утримання держапарату [4].

За даними Світового банку, 63 із 75 трансформаційних країн і великих країн, що розвиваються, в середині 90-х років ХХ століття здійснили перші кроки в напрямі децентралізації [1].

Так, жителі великих міст України мають порівняно легкий доступ до державних послуг, на відміну від віддалених районів, де послуги установ централізованого уряду взагалі відсутні. Таким чином, децентралізація викликана потребою змінити ситуацію в країні, що пов'язана із реалізацією інтересів як держави в цілому, так і її окремих територіальних громад.

Варто зазначити, що суспільні відносини в системі влада-громада характеризуються багатьма негативними ознаками:

- заплутаний механізм розв'язання проблем пересічного громадянина;
- певна стабільність фактів корупції та недбальства;
- нав'язування платних послуг та непрозорих процедур органами державної влади.

Згідно світового рейтингу, Україна знаходиться у переліку країн з найвищим рівнем корупції. У 2014 році наша країна посіла 142 місце із 175 країн світу, що підтверджують дані дослідження від неурядової міжнародної організації із боротьби з корупцією та виявлення рівня корупції по всьому світу [6]. Така ситуація вимагає реформування державного механізму, розвитку українського суспільства та задоволення потреб кожного громадянина нашої країни. Поряд із процесами демократизації, децентралізація влади виступає одним із напрямів реформування політичного та соціально-економічного характеру в Україні.

Децентралізація (від латинського de – «заперечення», centralize – «середній», «центральный») означає «знищення, скасування або ослаблення централізації і розширення прав низових органів управління» [5, с. 164].

Існує точка зору щодо визначення децентралізації державного управління як «діяльності незалежного місцевого самоврядування в наслідок повноважень (не шляхом делегування, а шляхом перетворення державних функцій у самоврядні) державою. Якщо процеси деконцентрації поширюються лише на державну виконавчу владу на місцях, то децентралізацій ні дії своїм об'єктом мають сферу місцевого самоврядування» [2, с. 88].

Децентралізація є одним з фундаментальних принципів системи державного управління розвинених країн. Молдован А. вважає, що в основі децентралізації лежить гіпотеза теорії менеджменту про те, що звуження кола завдань призводить до підвищення результатів роботи [3].

Аналіз наведених досліджень, засвідчив, що під децентралізацією влади розуміють розширення прав і компетенцій місцевих органів управління у вирішенні питань локального значення. Проте, децентралізацію варто розуміти не як одноразову передачу владних повноважень від органів управління у вирішенні питань локального значення.

Варто зазначити, що сама по собі децентралізація не є ознакою ослаблення центральної влади, а ефективним інструментом поліпшення якості управління державою і фінансовими потоками. Децентралізація влади в інтересах безпеки країни, збереження унітарності не повинна передбачати повного відокремлення державних структур від самоврядних.

Отже, децентралізацію влади вважає досить перспективною ідеєю, реалізація якої дозволить змінити центральну влад, надавши їй можливість сконцентрувати увагу і ресурси на завданнях національного рівня і звільнивши її від безлічі питань, вирішення яких може більш ефективно відбуватися на місцевому рівні.

Список використаних джерел

1. Бондаренко А.І. Вплив держави на формування місцевих бюджетів у країнах Європи [Електронний ресурс] / А.І. Бондаренко. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc-Gum/Trpu/2010-4/doc/2/13.pdf>.

2. Карпенко В.В. Протиріччя між виконавчою владою і місцевим самоврядуванням на регіональному рівні та механізми їх розв'язання: досвід України і Франції: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.04 «Місьцеве самоврядування» / В.В. Карпенко. – О., 2001. – 19 с.

3. Молдован А. Зачем Украине нужна децентрализация [Електронний ресурс] / А. Молдован // 26 июня 2014. – Режим доступа: <http://forbes.ua/nation/1373806-zachev-ukraine-nuzhna-decentralizaciya>.

4. Скрипнюк О.В. Децентралізація влади як фактор забезпечення стабільності конституційного ладу:и питання теорії і практики [Електронний ресурс] / О.В. Скрипнюк. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=251115>.

5. Словник іншомовних слів [Текст] / уклад.: С.М. Морозов, Л.М. Шкарлупа. – К. : Наук. Думка, 2000. – 680 с.

6. Corruption Perception Index 2014: Results практики [Е – source] // Transparency International. – Access. <http://www.transparency.org/cpi2014/results>.